

Smittsäkrad besättning gris 2022

- ett smittskyddsprogram för grisgårdar (Dnr 6.2.18-17099/2021) samt

Smittsäkrad besättning gris

- biosäkerhet vildsvinskontakter (Dnr 6.2.17-17117/2021)

Bakgrund

Smittsäkrad besättning gris (SSB Gris) är ett kontrollprogram som handlar om smittskydd på svenska grisgårdar och som startade 2016. Målet med programmet är att förebygga och minska risken för att smitta förs in till grisgårdar, sprids inom gårdarna och från dessa. Genom att koppla förbättringsåtgärder till ersättningsnivåer vid skada, försäkringspremier och/eller villkor för livdjurshandel ökas motivationen ytterligare. SSB Gris önskar samtidigt vara ett proaktivt program som utöver rutinarbetet även arbetar med aktuella smittskyddsfrågor. Genom utbildning är det möjligt att höja kunskapen och medvetandet om smittskyddets betydelse för djurhälsan. Därmed förbättras smittskyddet och djurhälsan på besättningsnivå och i förlängningen även på ett nationellt plan. SSB Gris fokuserar inte på ett enskilt smittämne utan jobbar i stället med att bryta smittvägar generellt. Programmet har två nivåer, "Grund" och "Spets", och anslutning sker i flera steg. Anslutna gårdar får sedan regelbundna besök av veterinär. Programmet omfattar kontrollpunkter för bl.a. inköp och försäljning av djur, smittskydd inom gården, kontakt med andra besättningar, samt smittskyddsråd innan ombyggnation. För den högre nivån omfattar programmet även genomgången smittskyddsutbildning för djurhållaren.

Som ett resultat av det regeringsuppdrag Jordbruksverket fått att bedöma behovet av förebyggande åtgärder för att hindra introduktion och spridning av Afrikansk svinpest i Sverige föreslogs ytterligare utveckling av SSB Gris med medel från Livsmedelsstrategins "Vildsvinspaket". Syftet är att minimera kontakterna mellan tamgrisbesättningar och vildsvin. Inom SSB Gris ska det utarbetas en ny status specifikt riktad mot biosäkerhetsåtgärder för att minska risken för vildsvinskontakter. Statusen är tänkt att kunna fungera som en garant på fullgod biosäkerhet på gård som möjliggör dispens för in- och uttransport av levande djur ur ett spärrat område i tillfälle av afrikansk svinpest på vildsvin. Arbetet sker i nära samarbete mellan programmets styrgrupp, SVA och Jordbruksverket.

STOPPA SMITTAN – DET LÖNAR SIG!

Programansvarig:

Johanna Fjelkner, djurhälsoveterinär
Gård & Djurhälsan
johanna.fjelkner@gardochdjurhalsan.se
Tel: 046-32 58 88

Programadministratör:

Lena Hjorth
Gård & Djurhälsan
lena.hjorth@gardochdjurhalsan.se
Tel: 046-32 58 80

Resultat

Under 2022 har en stor del av arbetet präglats av framtagandet av en ny status specifikt riktad mot biosäkerhetsåtgärder för vildsvinskontakter. Arbetet tar utgångspunkt i *Bilaga II "Skärpta Biosäkerhetsåtgärder för anläggningar för hållna svin i restriktionszonerna I, II och III"* till KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2021/605 av den 7 april 2021 om särskilda åtgärder för bekämpning av afrikansk svinpest. Vi vill med denna utveckling av programmet också öka kunskapen på gård kring specifika biosäkerhetsåtgärder som är av betydelse för att skydda besättningen mot introduktion av afrikansk svinpest vid tillfälle av smitta på vildsvin. I november deltog programansvarig vid ett digitalt lunchseminarium, arrangerat av LRF Kött, som föredragshållare. Den uppskattade föreläsningen handlade om hur man i praktiken kan minska riskerna för både direkta, men främst indirekta kontakter mellan tamgrisar och vildsvin. Seminariet spelades in och finns tillgängliga för alla på: <https://www.lrf.se/om-lrf/organisation/branschavdelningar/lrf-kott/aktuellt-fran-lrf-kott/lunchmoten/>

Under året har det också genomförts två digitala smittskyddskurs för djurhållare. Den digitala kursen har delats upp på två tillfällen och har genomförts med ett lägre antal deltagare för att möjliggöra diskussion. Syftet med kurserna är att höja kunskapen och medvetandet om smittskyddets betydelse för djurhälsan, men också att väcka intresse och inspirera djurhållare till att dela med sig av sina erfarenheter.

De veterinärer som arbetar i programmet har alla genomgått en grundutbildning och ska sedan delta i kalibrering minst vart tredje år. Under 2022 utbildades en ny veterinär. Den planerade kalibreringsträffen för veterinärer genomfördes digitalt. Temat detta år var "Afrikansk Svinpest och ny status i SSB Gris". Träffen inleddes med en föreläsning av programansvarig som presenterade utformningen av den nya statusen. Vid träffen hölls också en föreläsning av veterinär och grisproducent Adrian Balaban, verksam i Rumänien. Balaban berättade om sina erfarenheter av afrikansk svinpest, dels ur ett veterinärt perspektiv, men också hans erfarenheter som grisproducent.

Diskussion

I arbetet med utvecklingen av en ny programstatus kan vi se att tolkningen och omsättningen av lagstiftningen till meningsfulla kontrollpunkter tar tid. Under det gångna året har arbetsgruppen kommit en bra bit på väg vad gäller de frågor som rör en ny programstatus, men mycket arbete kvarstår för att få välfungerande hantering i tillfälle av ett utbrott. Utformningen av våra svenska grsigårdar bjuder också på utmaningar men där vi tillsammans i arbetsgruppen har lyckats identifiera en del kritiska punkter. Dessa har sedan Jordbruksverkets representant kunnat ta med till Kommissionens arbetsmöten och vi har på så sätt kunnat bidra till att få en bättre utformning av lagstiftningen.

STOPPA SMITTAN – DET LÖNAR SIG!

Programansvarig:

Johanna Fjellkner, djurhälsoveterinär
Gård & Djurhälsan
johanna.fjellkner@gardochdjurhalsan.se
Tel: 046-32 58 88

Programadministratör:

Lena Hjorth
Gård & Djurhälsan
lena.hjorth@gardochdjurhalsan.se
Tel: 046-32 58 80